

Broilereiden hyvinvointia koskeva lainsäädäntö muuttuu

Jarmo Valaja, MTT

Lihantuotantoa varten pidettävien kanojen suojelua koskevat vähimmäisvaatimukset astuvat voimaan Euroopan unionissa kesällä 2010. Broilerin hyvinvointidirektiivissä asetetaan tavoitteita lintujen kasvatustiheydelle ja -olosuhteille, kuolleisuudelle sekä tuottajien koulutukselle.

Uuden direktiivin lähtökohta on, että lintujen kasvatustiheyttä voidaan lisätä, kun tietyt tuottajien koulutukseen, tuotannon kirjanpitoon, kasvatusolosuhteisiin ja lintujen terveyteen liittyvät vaatimukset täyttyvät. Direktiivi asettaa lintujen kasvatustiheydelle kolme raja-arvoa. Kasvatustiheyden perustaso on 33 kg/m², ja suuremmat tiheydet 39 tai 42 kg/m².

Kasvatustiheyden nostaminen 39 kiloon edellyttää tietoja rakennuksen pohjapiirustuksesta, ilmanvaihdosta, ruokinta- ja juottojärjestelmistä, hälytys- ja varajärjestelmistä sekä lattiatyypistä ja hallin pehkumateriaalista. Ilmastointi- ja lämmitysjärjestelmän täytyy toimia siten, että kanan pään tasolta mitattu ammoniakkipitoisuus on enintään 20 ppm ja hiilidioksidipitoisuus enintään 3000 ppm. Myös lämpötilan ja ilmankosteuden pitää pysyä tietyissä raja-arvoissa vuodenajasta riippumatta. Kasvattajan täytyy pitää myös kirjaa lintujen kuolleisuudesta.

Suuri tiheys edellyttää alhaista kuolleisuutta

Kasvatustiheyden nostaminen suurimmalle tasolle, 42 kiloon, edellyttää vähäistä lintujen kuolleisuutta. Kumulatiivinen päivittäinen kuolleisuusaste vähintään seitsemässä peräkkäin samassa rakennuksessa olleessa parvessa saa olla enintään 1 % + (0.06*teurastusikä päivinä). Normaalilla 37 päivän kasvatusajalla se vastaa 3,2 prosentin kumulatiivista päivittäistä kuolleisuusastetta. Mikäli korkea kuolleisuusaste johtuu poikkeuksellisuudesta tai omistajasta riippumattomista syistä, vaatimuksesta voidaan joustaa. Direktiivin noudattamista valvotaan tilavalvontakäynnillä vähintään kerran kahdessa vuodessa.

Direktiivissä asetetaan myös koulutusvaatimus uusille lintujen hoitajille ja kasvattajille. Koulutuksessa täytyy painottaa lintujen hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä.

Direktiiviin sopeutuminen vaihtelee maittain

Broilereiden tuotantotavat vaihtelevat EU-maissa, ja siksi direktiiviin sopeutumisessa on eroja. Suomessa broilerit kasvatetaan eristetyissä halleissa, joissa on koneellinen ilmanvaihto ja keskuslämmitys. Linnut tuodaan kasvamaan samanaikaisesti ja lähetetään teurastamoon yhtä aikaa, jolloin tautipaine pysyy pienenä ja linnut terveinä. Suomessa lintuja ei lääkitä, ja esimerkiksi ihmisille haitallinen salmonella on erittäin harvinaista.

Keski-Euroopassa vallitsee kasvatustapa, jossa linnut lähetetään teurastamolle kahdessa erässä – ensin suurimmat ja reilun viikon päästä loput. Näin voidaan lisätä kasvatettavien lintujen määrää, mutta neliömetrille kohdistuva paino pysyy kohtuullisena. Lintujen harvennus lisää tautiriskejä, ja tautipaine onkin suurempi ja salmonellaa esiintyy yleisemmin. Lintuja myös lääkitään yleisemmin erilaisilla lyhytaikaisilla antibioottikuureilla. Tuotantotapa on helpompi sopeuttaa broileridirektiivin painorajoihin.

Etelä-Euroopassa broilereita kasvatetaan kevyemmissä rakennuksissa, joissa voi olla luonnollinen ilmanvaihto. Koska ulkona on usein kuumaa, eläinmäärä pinta-alaa kohti on varsin pieni. Tautipaine on yleensä suhteellisen korkea, koska rakennukset eivät ole eristettyjä ja luonnonlintuja saattaa päästä sisälle. Lääkitys on yleistä. Tuotantotapaa ei tarvitse sopeuttaa painorajoihin, koska lintuja pidetään jo nyt riittävän harvassa.

Kuolleisuus alas kasvua hidastamalla

Suomen ja Tanskan on haastavinta sopeutua hyvinvointidirektiiviin, koska linnut teurastetaan samanaikaisesti. Kasvatustiheys on Suomessa noin 40–42 kg/m² ja kasvatuserän kuolleisuus usein yli 3,5 prosenttia. Tiheyttä täytyy luultavasti pienentää, jos kuolleisuutta ei saada alennettua. Se taas heikentää tuotannon kannattavuutta.

Kuolleisuuden alentaminen on toki mahdollista. Jo nyt jotkut kasvattajat pystyvät pitämään lintujen kuolleisuuden matalana, noin kolmessa prosentissa. Kasvattaja ei voi vaikuttaa untuvikkokuolemiin ensimmäisen viikon aikana, mutta muuten kuolleisuutta voidaan vähentää hoito-, ruokinta- ja olosuhdetekijöillä.

Yksi mahdollisuus on lintujen kasvun hidastaminen. Suomessa broilerit kasvavat erittäin nopeasti, koska olosuhteet ovat hyvät eikä tauteja ole. Myös rehujen koostumus on optimoitu. Nopea kasvu altistaa lintuja kuolemaan johtaville aineenvaihduntahäiriöille. Kasvua voidaan hidastaa rehun energia- ja valkuaispitoisuutta alentamalla. Myös ilman laadulla on tärkeä merkitys. Erityisesti korkea hiilidioksidipitoisuus voi lisätä aineenvaihduntahäiriöistä johtuvaa kuolleisuutta.

Uuden direktiivin vaikutuksesta kasvatusolosuhteet todennäköisesti parantuvat koko Euroopassa, koska lainsäädäntö harmonisoituu ja kasvattajien velvollisuudet ja valvonta lisääntyvät. Direktiivissä ei kuitenkaan oteta kantaa lintujen luonnollisen käyttäytymisen toteuttamismahdollisuuksiin tai ympäristön virkkeellisyyteen. Nämä asiat varmasti korostuvat tulevaisuudessa.

Lisätietoja: jarmo.valaja@mtt.fi
puh. (03) 4188 3645

kuva: Suomen Broileryhdistys ry

Uudessa broilerin hyvinvointidirektiivissä säädetään tarkasti, kuinka tiheässä lintuja saa kasvattaa. Suuri tiheys edellyttää vähäistä kuolleisuutta.